

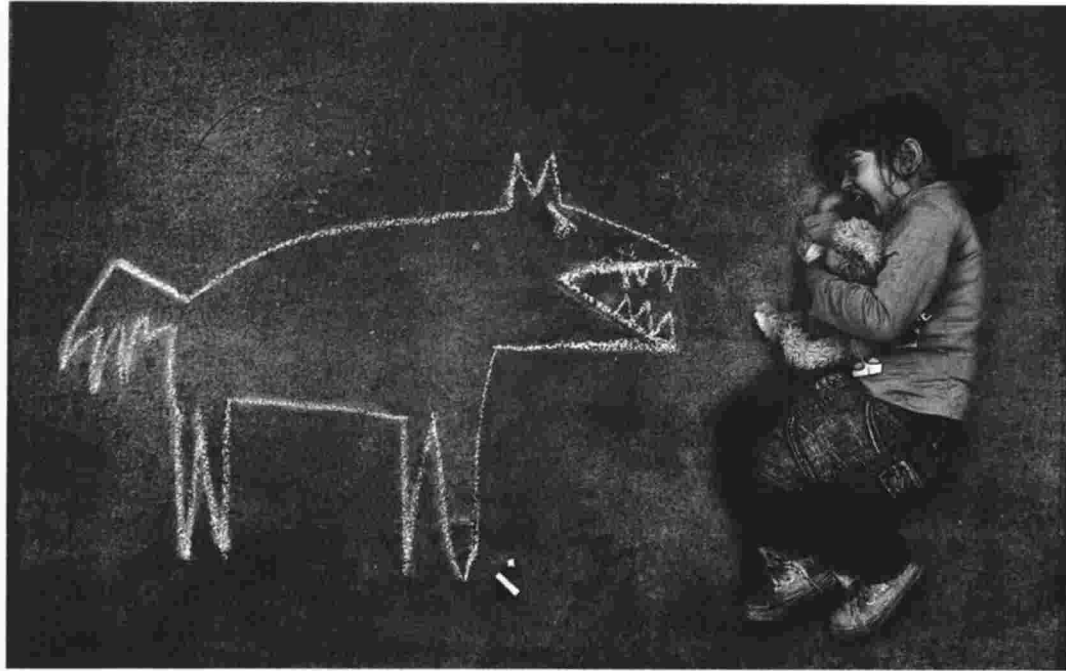
Το «χαμένο παιδί» στον χρόνο ενός μεσήλικα

Του **Ιάκωβου Ανυφαντάκη**

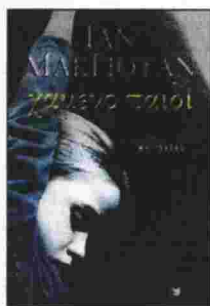
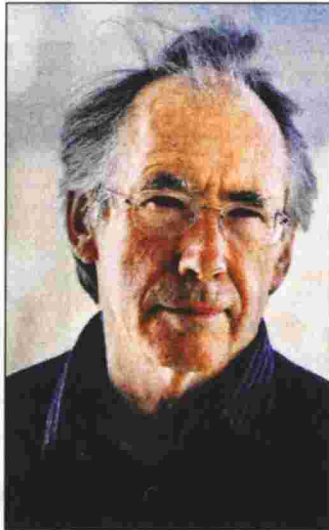
Χαμένο παιδί» τιλοφορήθηκε στα ελληνικά το «A child in time» του Ιαν ΜακΓιούαν που πρωτοκυκλοφόρησε το 1987 στη Βρετανία και διακρίθηκε με το βραβείο Whitbread. Και είναι όμορφη αυτή η «απιστία» αφού εστιάζει στον πυρήνα της υπόθεσης. «Ένα παιδί μέσα στον χρόνο» θα ήταν η ακριβής μετάφραση παρ' ότι το μυθιστόρημα αφορά μεσήλικες που αναζητούν τη σχέση με την παιδικότητά τους. Το μόνο παιδί στο βιβλίο ρίχνει τη σκιά του παντού μέσω της απουσίας του είναι η πεντάχρονη κόρη του Στίβεν, του βασικού ήρωα του βιβλίου. Η Κέιτ απήχθη στην ηλικία των τριών, δυο χρόνια πριν ξεκινήσει η αφήγηση. «Χαμένο παιδί», λοιπόν. «Χαμένο παιδί» ακόμα περισσότερο επειδή αυτό το συμβάν διέλυσε και την ανεμελιά, τη χαρά-την παιδικότητα τελικά- του Στίβεν. Η σχέση του Στίβεν με την Τζούλι, τη μητέρα της Κέιτ, διαλύεται και ο Στίβεν καταλήγει να περνάει τις μέρες του με μια αόρατη Κέιτ, κατασκευάσμα της φαντασίας του.

Ενώ σε πρώτο επίπεδο το βιβλίο δείχνει να ασχολείται με την κυριολεκτική έννοια ενός χαμένου παιδιού, στην πραγματικότητα ο ΜακΓιούαν εξετάζει τους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους η παιδικότητα επιβιώνει μετά την ενηλικίωση. Αλλά αντί να χτίσει «μικρομέγλους» ήρωες που κινήσαν την παιδικότητα μέσα από μια ανέμελη ζωή, επιλέγει να στήσει την προβληματική του γύρω από ώριμους, επιτυχημένους μεσήλικες. Έτσι, το ερώτημα της παιδικότητας ξεφεύγει από το προφανές και αναγκάζει τον αναγνώστη να ψάξει σε βάθος μέσα στους ήρωες για να βρει τους τρόπους με τους οποίους επιβιώνει το παιδί που υπήρξαν κάποτε μέσα στην ενήλικη καθημερινότητά τους.

Οι χαρακτήρες του βιβλίου, ωστόσο, δεν έχουν πάντα περιθώριο να αφήσουν πίσω τα «παιδικά φερσίματα». Είτε αυτό που τους τραβάει πίσω είναι ο έρωτας είτε εσωτερικά προβλήματα που δεν καταφέρνουν να λύσουν για τον ΜακΓιούαν, οι ενήλικες

Έργο του Ιρανού φωτογράφου Bahareh Bisheh από την έκθεση «I have a mother».

ΙΑΝ ΜΑΚΓΙΟΥΑΝ «Χαμένο παιδί»

Μετάφραση Κατερίνα Σχινά

Εκδόσεις Πατάκη,
σελ. 398

κουβαλούν πάντα μέσα τους ένα απερίσκεπτο παιδί που μπορεί να τους οδηγήσει σε περίπλοκες καταστάσεις. Την ίδια στιγμή είναι σε αυτή την παιδικότητα που αναγνωρίζει τελικά την ελπίδα για διαφυγή από τα ζητήματα που βασανίζουν τους ήρωές του.

Ο βραβευμένος με Booker ΜακΓιούαν είναι ένας αριστοτέχνης της αφήγησης. Έχοντας ξεκινήσει τη συγγραφική καριέρα του με μακάβριες ιστορίες διατηρεί πάντα την ευχέρεια να παγώσει το αίμα του αναγνώστη, ακόμα και όταν γράφει για συνηθισμένα καθημερινά περιστατικά. Καταφέρει μέσα από αυτά να μεταφέρει σύνθετα διλήμματα στον αναγνώστη ή να προκαλεί παρατεταμένο αίσθημα αγωνίας. Στα «Μαύρα Σκυλιά» οι πρωταγωνιστές βρίσκονται υπό την απειλή δύο σκυλιών. Η σωτηρία τους οδηγεί τη γυναίκα να πιστέψει σε μια θεία παρέμβαση και αποσταθεροποιεί τον γάμο τους. Στους «Ξένοους στη Βενετία», αφηγούμενος μια ιστορία από την παιδική ηλικία ενός χαρακτήρα, φωτίζει όλη τη διαστροφή που κρύβεται μέσα του. Σε αυτό το βιβλίο αρκεί η περιγραφή του σκαρφαλώματος σε ένα δέντρο για να προκαλέσει ίλιγγο στον αναγνώστη, αλλά και για να τον κάνει να αναλογιστεί την πορεία της ενηλικίωσης.

Διαβάζοντας το «Χαμένο Παιδί» είκοσι έξι χρόνια μετά την πρώτη κυκλοφορία, είκοσι

έξι γόνιμα χρόνια για τον συγγραφέα, βλέπουμε τους σπόρους που θα άνθιζαν σε σπουδαία μυθιστορήματα όπως τα «Μαύρα σκυλιά», την «Εξιλέωση» και το «Σάββατο». Στα βιβλία του Μακ Γιούαν η δράση αποτελεί μόνο ένα μέρος της σύνθεσης. Τα γεγονότα φωτίζονται με βάση τον επιστημονικό λόγο που προσφέρει και ένα κλειδί για την ερμηνεία του βιβλίου. Ταυτόχρονα ο ΜακΓιούαν δίνει το ιστορικό βάθος των ηρώων του με αναφορά στις εμπειρίες των Βρετανών από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και έπειτα.

Τα τελευταία εξήντα χρόνια του εικοστού αιώνα είναι η κατ'εξοχήν εποχή που έχει επιλέξει να χαρτογραφήσει μέσα από τις ιστορίες της εργατικής και -κυρίως- της αστικής τάξης στην Αγγλία. Τέλος, έχουμε εδώ τη μέριμνα για τις πολιτικές διεργασίες, φτάνοντας μάλιστα ως το ανώτατο επίπεδο με μια πρωθυπουργό που θυμίζει έντονα τη Θάτσερ. Ο ΜακΓιούαν παρωδεί τον τρόπο που λειτουργεί το πολιτικό παιχνίδι, κάτι που επανέλαβε και σε επόμενα βιβλία του. Για τους αναγνώστες που ακολουθούν με αφοσίωση κάθε έργο του το «Χαμένο παιδί» προσφέρει την ευκαιρία να δουν έναν ακόμα κρίκο στην εξέλιξη του ως συγγραφέα, για όσους δεν τον γνωρίζουν ακόμη αποτελεί μια καλή αφετηρία για να προσεγγίσουν το έργο του.